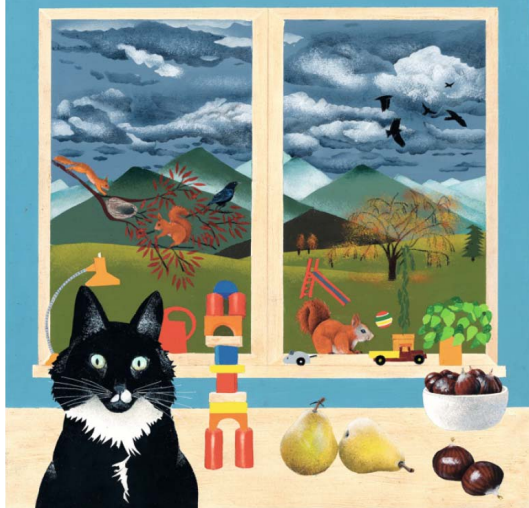

De duizend gezichten van thuis

Thuis, wat is dat? En hoe teken je dat?
Op duizend-en-een manieren, blijkt uit de expo
Thuis. Wonen in prentenboeken, waar flink wat
pareltjes van illustratiegrootheden te zien zijn.

Une année. Bernadette Gervais

“**E**lke deur is bijzonder. Door een deur ga je van de ene plaats naar de andere; je komt altijd ergens anders. Denk je weleens na voor je een deur opendoet? Je weet nooit echt wat er is aan de andere kant”, schrijft Tonke Dragt in *Aan de andere kant van de deur*. In *Drags* verbeelding zit daar een parallel universum. Als je deze regels gelezen hebt, kijk je niet meer met dezelfde blik naar de deuren in je eigen huis. Een deur kun je sluiten om a *room of one's own* te creëren en je over te geven aan je eigen concentratie. Thuis biedt bescherming, het is een omhulling. Je kunt er vrijuit mijmeren en letterlijk op verhaal komen, schrijft Pieter Hoexum in zijn essaybundel *Thuis*. Maar door je gedachten de vrije loop te laten doorbreek je meteen weer die beslotenheid, alsof je voortdurend in- en uit-zoomt.

Wonen is iets dubbelzinnigs, vindt Hoexum. “Het is hinken op twee gedachten: als je onderdak hebt, krijg je het na verloop toch benaauwd en ga je verlangen naar de buitenlucht. En eenmaal buiten ga je op den duur toch weer verlangen naar de geborgenheid van je huis, van thuis.” Alleen kan een huis nooit op zichzelf een thuis zijn, daar heb je een bewoner voor nodig die het

huis met zijn emoties, gedachten en ervaringen tot een thuis maakt. In de expo *Thuis. Wonen in prentenboeken* toont Villa Verbeelding hoe illustratoren dat alledaagse en toch ongrijpbare begrip verbeelden.

Slapend heimwee

Deuren kun je sluiten, maar ook op een kier zetten of wijd opengooien. Of je kunt door het raam naar de wereld kijken. Dat doet de Brusselse Bernadette Gervais in haar woordeloze prentenboek *Une année*. Vanuit een knusse binnenruimte zie je in 24 kleurrijke illustraties hoe de seizoenen en het licht veranderen: je ziet de poes door het berogende raam kijken naar de donkere wolken boven de heuvels in de verte terwijl er binnen pannenkoeken op tafel staan, je ziet de zomer met zijn zwoele nachten vol vallende sterren, de herfst met zijn warme kleuren en geuren – de bewoners leven op het ritme van de seizoenen.

Thuis is een ankerpunt, een bakken voor wie eropuit trekt. Wie dat niet heeft, raakt op de dool. Dat gebeurt met Atman in het gelijknamige boek waarvoor Bart Moeyaert en Mark Janssen de Woutertje Pieterse Prijs kregen. Atman gaat een brood kopen, maar vindt de weg niet meer terug. Wat als je niet meer naar huis kunt omdat je verdwaald

ben, omdat je moest vluchten, of omdat het huis verkocht is? Atman wordt er zo na ontleend door piraten, belandt in de zee, die hem uitspuwt, wordt weggekataapulteerd uit een donker woud.

“Weet jij waar het heimwee blijft, als het nergens nodig is? Licht het te slapen onder je hart, onder een laken van gemis?”, schrijft Moeyaert. Janssen zet de veilige, ‘realistische’ wereld neer in warmgeel, oranje en rozig kleurpotlood, een contrast met het blauwige, donkergroene en paars van de vreemde droomwereld waarin Atman terecht komt. Zijn piraten hebben kleurrijke, expressieve tronieën en grijpgrage handen, gemene tanden, ooglapjes en tattoos.

Ook wie verhuist, wordt soms door heimwee getroffen. Bijzonder aangrijpend zijn de beelden uit *De tuin van mijn Baba* van de Canadese illustrator Sydney Smith, die in 2024 de Hans Christian Andersen Award voor illustratie kreeg. Het is een ontroerend boek met tekst van Jordan Scott, over de bijzondere band tussen een jongetje en zijn Poolse grootmoeder, die in een houten huisje met een weelderige tuin woont. Baba leed honger tijdens de oorlog en verstoopt overal voedsel. Als haar huisje moet wijken voor een ander gebouw trekt ze bij het jongetje in, maar ze is zichzelf niet meer: verhuizen is afscheid nemen, niet alleen van spullen, maar ook van emoties en herinneringen. Smiths illustraties zijn suggestief en vloeiend, nat in nat geschilderd. De lichtinval is heel bijzonder, door de personages witte contouren te geven lijkt het alsof ze licht uitstralen.

Huis zoekt heks

Kan een huis ook heimwee hebben naar zijn bewoner? De Nederlandse Sophie Plum varieert in *Het huisje zonder heks* op het sprookje van Baba Jaga, over een

“Weet jij waar het heimwee blijft, als het nergens nodig is? Licht het te slapen onder je hart, onder een laken van gemis?”, schrijft Bart Moeyaert

heks die in een huis op kippenpoten woont: als een oude heks met de noorderzon verdwijnt, kan haar huisje het alleen-zijn maar moeilijk verdragen. Verval treedt al snel in, planten woekeren in de kieren. Het huis rukt zich los uit de bodem en gaat op zoek naar een nieuwe bewoner. Plum maakte dromerige illustraties in aquarel en potlood, met oogstrelende landschappen en een mooie licht-inval.

Een van de bekendste illustratoren in deze expo is Sven Nordqvist, de bedenker van de in 35 talen vertaalde reeks over Petsson en zijn kat Findus. Nordqvist creëerde het universum van zijn duo veertig jaar geleden: een falurood Zweeds huisje met een kippenhok en een tot de nok gevuld knutselhok. In een zwerigerie karikatuurale stijl boordevol details schetst hij de vriendschap tussen een oudere man en zijn slimme kat.

Diversiteit troef in *Een boek vol huizen* van Pieter Van Eenog. Hij liet zich volop gaan in zijn passie voor architectuur en tekende in zijn strakke, minimalistische stijl bijzondere huizen van vroeger en nu, uit alle windstreken. Het is een genot om rond te dwalen in zijn grafisch spannende tekeningen vol bijzondere perspectieven en doorkijkjes. Hoe vreemd zijn bouwsels er soms ook uitzien, ze zijn echt. Noëlle Smit en Martijn van der Linden gaan daarentegen helemaal de fantasietoer op: Smit verbeeldt het gedicht 'Mijn tante en mijn oom die wonen in een eikenboom' van Annie M.G. Schmidt en tekent een bonte bende vol grappige details, vintage elementen en knipoogjes naar Schmidts partner in crime, illustratrice Fiep Westendorp. Martijn van der Linden kruidt zijn illustraties voor *Jonas en de visjes* van Kees Poon van Harm de Jonge met een flinke snuf surrealisme: de apotheker woont in een pillendoos, het huis van de kapper heeft haar, de tandarts woont in een reusachtige wijsheidstand, een monumentale goudvis blaast bellen in een Amsterdamse gracht.

"Van thuis is er maar een", schrijft Moeyaert in *Atman!*, maar die ene thuis kan duizend gezichten hebben. Dat maakt deze kleine, maar fijne expo wel duidelijk.

Thuis. Wonen in prentenboeken

Tot 15/11 in Villa Verbeelding, Hasselt

★★★★☆

De tuin van mijn Baba.
Sydney Smith

Jonas en de visjes van Kees Poon. Martijn van der Linden